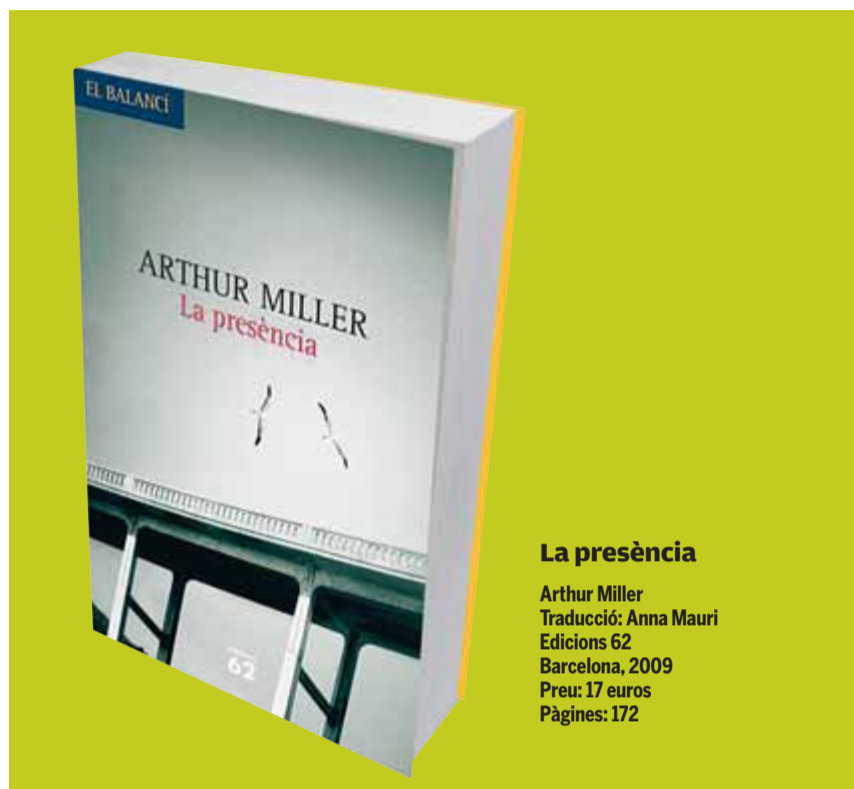

Avançament editorial

La presència

Arthur Miller
 Traducció: Anna Mauri
 Edicions 62
 Barcelona, 2009
 Preu: 17 euros
 Pàgines: 172

LA PRESENCIA

Us oferim el conte que dóna títol al recull, inèdit, de sis narracions del dramaturg nord-americà Arthur Miller, que ara publica Edicions 62

Es va despertar a tres quarts de sis amb el sol a la cara, notant-se encara tens després que l'haguessin criticat perquè no s'esforçava prou amb les dones. Es va posar els pantalons curts i les sandàlies, va fer un cop d'ull al braç d'ella, que sobresortia d'entre els llençols, i, assedegat de boira matinal, va sortir a prendre la fresca i va caminar cap a la carretera de la platja enmig d'una boirina que s'arremolinava, mentre donava les gràcies fins i tot al sol, aigualit, pel simple toc d'escalfor que es notava sobre l'esquena. A primera línia de mar hi havia una renglera de cases, on la gent dormia, i els seus cotxes descansaven al llarg de la carretera. Les sandàlies de l'home murmura-ven i ell buscava el camí que baixava fins a la platja. Finalment el va trobar, després de l'última casa de la renglera. Al capdamunt del camí, abans de començar a baixar-lo, es va aturar per tenir una primera impressió de la magnificència de l'oceà, de les seves aigües venerades de feia tant de temps, de quan era petit, quan elles l'estimaven i l'espantaven amb aquelles crestes resplendents, blanques i escumoses, i les seves fondàries fosques i sagrades, plenes d'éssers vius. Una vegada quasi s'havia ofegat, quan tenia sis o set anys. Llavors va continuar baixant pels taulons de color gris descolorit, que ballaven, i a través dels brots de gespa alta del costat va veure tot d'una un cos blanc, un home amb samarreta negra cardant, vist des de la posició estratègica per sobre el seu cap. Es va aturar a mirar-s'ho. L'home es movia lentament endavant i endarreja; tenia el cos jove, ferm i bronzejat, i es recolzava sobre els genolls esforçant-se per controlar-se. La dona arraulida sota seu, però, quedava amagada rere un munticle de sorra i gespa. Sense haver-ho decidit, es va trobar reculant camí amunt i es va aturar estúpidament al costat de la carretera. No hi havia cap altre camí fins a la platja, o sigui que s'hauria d'esperar. Es passejava per davant de les cases amb les seves sandàlies balderes i no li sorprenia gaire no haver tingut una erecció. Segurament perquè aquells dos feien l'amor de manera silenciosa i controlada, i per tant semblava una cosa llunyana, o potser era per la seva pròpia repressió. Fos el que fos, l'havia deixat només amb la contenció de la cortesia. Però aviat es va veure reemplaçada pel ressentiment de veure's privat d'entrar a la platja. Quina idea, fer-ho a tres metres de la via pública! D'altra banda, no es podien esperar que ningú volgués passar per allà a aquella hora... En qualsevol cas, algunes persones hi han de passar. Convençut que a hores d'ara ja devien haver acabat, va tornar cap al camí i el va tornar a baixar, estossegant per avisar-los de la seva presència, creient del cert que ja devien jeure l'un al costat de l'altre segurament tapats amb una manta. Quan va arribar al capdamunt de la duna, però, es va aturar i va veure l'home a sota, que continuava cardant però una mica més ràpid, absolutament exigent, domi-

nador, com si fos el déu Pan follant amb la terra. Començava a besllumar alguna cosa semblant a la por, alguna cosa santificada en tot aquest poder, el primitiu intercanvi de la dominació per la submissió. L'home feia envestides més ràpides i llargues i les controlava silenciosament. Ell es va girar, confós, i va tornar cap a la carretera abans no sentís el clamor que ja era pròxim i que ara li feia por; no desitjava ser testimoni del seu retruny ridículament sagrat, com si el fet de veure-ho l'hagués de convertir en obscè, potser, o com si hagués de comportar un repte que s'estimava més declinar.

Una altra passejada, aquest cop més llarga, resseguint quasi tot el bloc de cases fins aquella on ell i la seva dona havien estat convidats. Finalment va girar cua, en un últim intent d'entrar a la platja; va pujar la duna i la va baixar. La boira havia deixat pas al cel de l'Atlàntic, blau i pur. Al costat del camí jeia la forma de l'home, enterrat com una larva dins un sac de dormir de color caqui; la dona no hi era. L'oceà es bransolejava suaument, en pau amb ell mateix, i l'escuma fistonada banyava el suau pendent beix de la platja de sorra compacta. En aquelles aigües verges no hi havia ningú, però llavors va veure a la dreta una dona amb pantalons curts negres i una samarreta blanca, dreta amb la sorra fins als turmells, al marge de les onades que reculaven, amb el cos vinclat cap endavant per enfonsar les mans obertes en l'aigua escumosa, que es removia amb desfici. Des d'aquella distància no veia ben bé com era; només que tenia unes cuixes fortes, molt boniques, tot i que els cabells se li veien molt embullats, amb unes ondes aspres i encarcarades. Ella mirava el mar i ell l'observava a ella; després la dona va enfilar el pendent i va trepitjar la zona on la sorra era més suau. Ella el va veure però no li va aguantar la mirada. Va tornar cap a la duna, caminant feixugament; va estendre una manta i va seure al costat de l'home amagat, arraulit de costat. Els separava una distància d'entre trenta i seixanta centímetres. Ella es va girar per mirar-se la figura amb forma de crisàlide que tenia al costat. Després va tornar a observar el mar. Es va eixugar les mans a la manta, després va semblar que sospirava i es va estirar amb els genolls aixecats. Al cap d'uns moments es va posar de costat, d'esquena al sac de dormir.

Ell va caminar fins a la riba i es va adonar que durant tota aquella estona no havia sentit res més que el so sibilant de les onades lliscant sobre la sorra i enretirant-se'n. Sense fer plans, caminava lentament resseguint els marges de l'aigua, lluny de la parella. Només de pensar en les profunditats de l'oceà se li removia alguna cosa a dins. A la vida no hi havia res més amb tanta densitat de sentiments, res més de tan savi i tan enganyosament plaent amb les seves envestides suaus, mentre el seu temperament assassí acumulava odi. Li van venir ganes d'esmorzar. Va començar a desfer el camí que pujava cap al carrer i, al cap d'uns passos, es va aturar en veure'ls estirats allà, a uns trenta metres, el capoll de la crisàlide i la dona arraulida d'esquena. Va seure a la sorra i els

va mirar fixament. ¿Per quina raó suposava que la dona es devia sentir ara abandonada i trista? ¿Per què no podia ser que aquell paio només fos un semental amb qui no volia tenir res més a veure? Va pensar que potser ella l'havia acorralat, havia jagut sobre seu i ara s'estava estirada allà, victoriosa, descansant abans d'encarar la següent conquesta. Callats com simis, va pensar ell. Dos simis en una gàbia, en silenci i sadollats. I el sol. Les ones del mar són la rotació de la terra feta visible. La dona, jove, va incorporar el cos per seure; l'home continuava inert en el seu sudari, havent fet tot el que es podia en desafiar feia una estona la mort. Ella mirava fixament el mar, amb tota la llargada de la platja encara buida davant seu. Devien haver passat la nit allà. Potser era la segona vegada que cardaven. A poc a poc, ella es va girar i el va mirar sota la llum del sol. Ell va abaixar la mirada educadament, afectat, per algun motiu, pel sentiment de culpabilitat de saber coses d'ella. Però tot seguit va decidir tornar-li la mirada. Ella es va posar dempeus i va caminar cap a ell. Mentre se li acostava, ell es va fixar en la rodonesa dels seus malucs i en la ufanor dels seus pits. Era menuda. I en tenir-la més a prop es va adonar que aquells cabells estrambòtics i rígids només havien estat una il·lusió òptica provocada per la boirina i la llum del sol. De fet tenia els cabells castanys, densos, tallats arran del clatell; les galtes eren rodonetes i els ulls de color marró fosc. Tenia una punta de cabell al front i duia unes arracades de corall taronja de la mida d'una moneda de mig dòlar. Al dit polze de la mà esquerra hi tenia una tireta; potser s'havia passat moltes hores a la platja, amb les ampolles trencades i els trossos de fusta estel·losa. Ella es va aturar quan va arribar ben a prop d'on seia ell amb les cames creuades.

—¿Tens hora?

—No, però deuen ser dos quarts de set, més o menys.

—Gràcies.

Ella va fer un cop d'ull al mar que s'estenia rere d'ell, indecisa.

—¿Tens casa, aquí?

—No, he vingut de visita el cap de setmana.

—Ah.

Ella va assentir amb el cap emfàticament diverses vegades, com si fos un filòsof. Pretensions o no, ell va començar a sentir que ella l'inclouïa en la seva visió de les coses, fos quina fos. Semblava que ella acceptava com a inevitable que ell segués allà, l'única persona a la platja a part del seu amant i ella mateixa. Ella se sentia relaxada i es premia contra la pell una punta de la tireta que se li havia desenganxat. Llavors va deixar de mirar-se la tireta per mirar-lo a ell, amb el cap acotat per examinar-lo, acollir-lo; un somriure suau i relaxat li va eixamplar la boca, com si esperés que ell hi entrés. Ell es va notar que s'enrojolava. Llavors ella va sospirar tranquil·lament i va tornar a mirar cap a l'aigua, amb el mentó alçat, que li conferia una certa noblesa. Ell es va adonar de l'absurditat dels seus pensaments ara que era ella qui controlava la platja.

Havia passat alguna cosa. Sense poder-ho entendre es va adonar, espantat i trist, que havia establert un contacte, que no estava sol, i va decidir que no tornaria a parlar si no era amb alguna intenció. Feia trenta anys havia fet l'amor en aquella mateixa platja. Llavors hi havia menys cases. Podria haver estat sobre la gespa de la mateixa duna, tot i que la que ell recordava semblava més alta. La noia amb qui ho havia fet era morta; va suposar que a hores d'ara ja devia ser un esquelet. Ara bé, no ho havien fet en un silenci absolut. I havia estat en la foscor; recordava el camí que dibuixava la llum de la lluna sobre el mar i sobre els cabells negres de la noia.

¿No diria res, ella? Ell va alçar els ulls, intentant fer-ho amb una expressió diver-

na cosa. Va seure a la sorra i va tornar a mirar per sobre la seva espatlla, potser per assegurar-se que l'home encara no es movia. Llavors es va agafar el turmell de sota la cuixa i va seure de cara a ell en una posició de mig lotus i amb l'esquena recta. En aquells moments els seus trets facials semblaven quasi orientals, amb aquelles galtes rodones pressionant-li amunt els ulls, estretits.

—Has tornat una vegada, ¿oi?

—Bé, em pensava que ja devíeu haver acabat.

—De fet no et podia veure, ¿saps?, però sentia que hi eres.

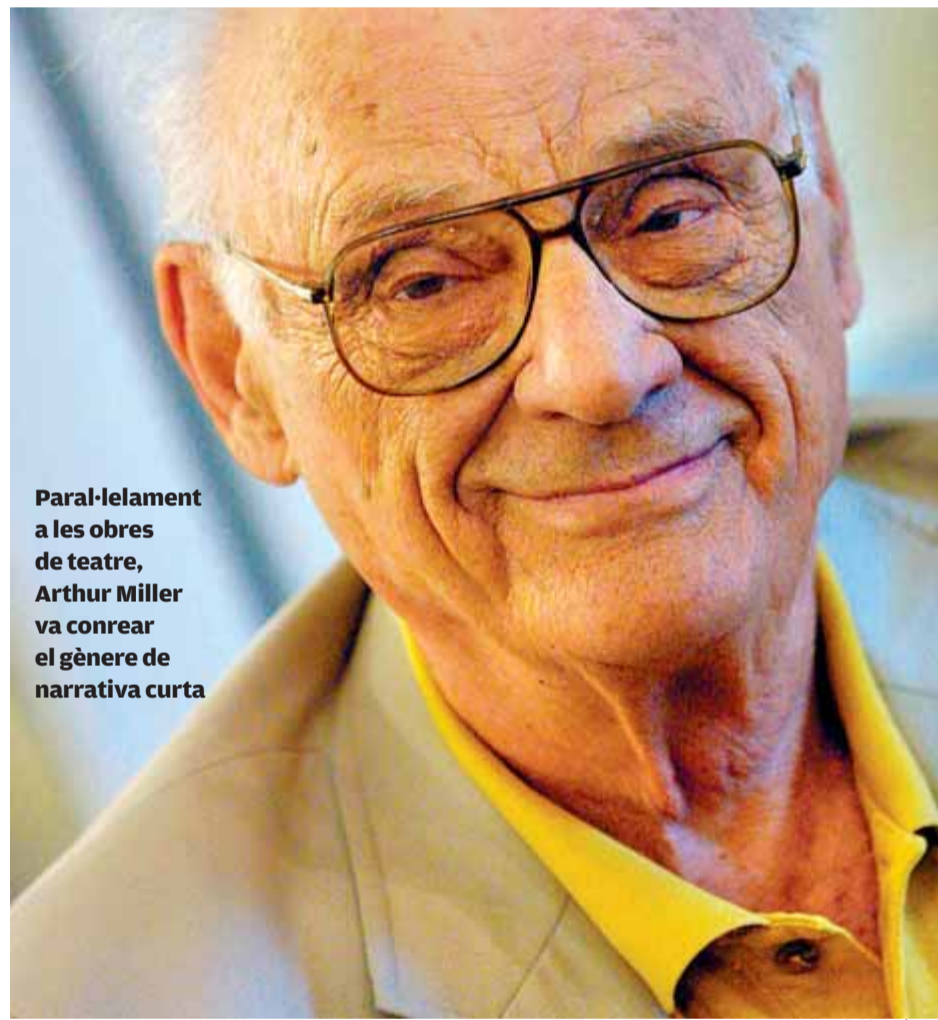
—¿Què vols dir?

—Algunes persones tenen una presència.

Asseguda en silenci i observant-lo, semblava que ella esperés que passés alguna

cintura i va notar que ella obria les cames i li encerclava el cos. Una onada els va passar per sobre el cap i ells van estossegar i van riure, i ella li va engrapar els malucs, se'l va acostar i li va fer un petó. Tenia els llavis freds. Després es va esmunyir del cos d'ell i va nedar cap a la platja. Va sortir caminant cap a la sorra i va enfilat el pendent cap al seu amant, que encara no s'havia mogut.

En sortir de l'aigua, ell es va ficar la mà a la butxaca i en va treure la navalla. En va obrir les quatre fulles, les va eixugar amb els dits, humits, i va bufar a l'interior per treure'n la humitat. Després va seure a la sorra. No tenia tovallola, però el sol començava a escalfar. L'aire fresc als pulmons el feia sentir fora de si i va tirar el cap enrere amb els ulls tancats per absorbir-ho tot relaxadament. Havia de poder fer alguna cosa. Es va girar i va mirar cap a l'altra banda de la platja; se la va trobar mirant-lo fixament, assegurada sobre la manta, i es van aguantar la mirada com si fossin els dos extrems d'un llarg fil de seda. Ara la perdria. Als malucs li tornaven uns dolors familiars. Es va estirar panxa amunt sobre la sorra, amb la petita victòria d'haver tocat el cos d'aquella dona i, d'alguna manera, el seu esperit, i va tancar els ulls. Sorprenentment, els dits de la son li van començar a reptar per darrere dels ulls. Havent nedat al mar, a vegades es quedava tan relaxat com després del sexe i es va adonar que es podria adormir, si volgués. Un somni anava prenent forma, però el sol començava a escalfar ràpidament i es cremaria, de manera que va incorporar el cos i, en posar-se dret, va tornar a mirar altra vegada a l'altra banda de la platja, cap a la duna que protegia la dona. El cor se li va glaçar. Ja no hi eren. La commoció se li va ficar a l'estómac i el va amenaçar de vòmit. ¿Com podia haver estat, tan ràpid? Havien d'haver plegat la manta de la dona i el sac de dormir de l'home, a més de recollir altres coses que tenien escampades pel voltant. Va córrer cap a la duna però no hi havia res, i la sorra d'aquell tros era massa fina per retenir les petjades. Es va notar que li pujava al pit una glopada de por i es va girar en totes direccions, però només veia el mar i la platja, buida. Va córrer cap al caminet de llistons amb l'esperança d'arribar al carrer abans no desapareguessin, però llavors es va aturar: havia vist una samarreta blanca suspesa sobre les puntes de la gespa alta. Es va ajupir, la va agafar entre les mans i va notar al cotó una escalfor corporal molt lleu. ¿O potser se l'havien deixada allà uns altres amants abans d'ells i ara havia agafat l'escalfor del sol? Tenia por d'haver traspassat els límits de la contenció i haver caigut en la pèrdua més absoluta. Però alhora, en aquell moment fosc, se sentia envaït per una alegria tremenda que ja no estava connectada a res. Va enfilat el camí cap al carrer i es va desviar cap a la carretera que pujava fins a la casa on s'estaven aquells dies. I va pensar com n'era d'estrany que fos tan poc important que haguessin estat o no realment allà, si el que havia vist l'havia deixat tan feliç.*

Paral·lelament a les obres de teatre, Arthur Miller va conrear el gènere de narrativa curta

THOMAS COEX / AFP

tida, tot i que també tenia por. Després va fer una llambregada al sac i es va adonar que no s'havia mogut, com si el company de la dona hagués marxat a un altre món. Ella, però, no tenia son. Potser el cor encara li batejava fort. Els pensaments passaven per la pantalla del front d'ella i per la seva mirada baixa. Des de l'angle on era ell, les cames de la dona es veien com pilars que emergien de la sorra.

—Ens has estat mirant.

Ell es va quedar sense respiració, però es va aferrar als seus drets.

—No tenia ni idea que éreu aquí...

—Ja ho sé, t'he vist.

—¿De debò? Jo no t'he vist. Quedaves amagada per la gespa.

—Però jo sí que et podia veure. ¿Fèiem patxoca?

—Fèieu molta patxoca.

Ella es va girar i va mirar cap al sac, rementant el cap com si la meravellés algu-

cosa que tots dos havien convingut. Ell no volia dir o fer res que l'incomodés o el fes marxar i es va girar cap al mar un moment, fent com si es relaxés, fent com si no els calgués parlar gràcies a la seguretat que els procurava aquell silenci compartit. Ella, però, es va posar dreta d'un bot i va caminar uns metres fins a l'aigua. Ell es va enrojolar, avergonyit de perdre-la. Llavors es va decidir a seguir-la i va entrar a l'aigua darrere d'ella, tot i que recordava la navalla que duia a la butxaca, regal d'aniversari de la seva dona, que segurament es faria malbé amb l'aigua salada. Ella es va esmunyir sota una onada suau. L'aigua estava desagradablement freda, però ell també hi va entrar i va nedar al costat de la dona. Es van quedar l'un de cara a l'altre, bellugant els peus per mantenir-se a flor d'aigua, i llavors ella se li va acostar i li va posar una mà sobre l'espatlla. Ell se la va arrambar agafant-la per la